

Portald'Història

LA TRANSICIÓ DEMOCRÀTICA (1975 - 1982)

**4. Crisi econòmica, terrorisme i
la caiguda de Suárez**

La crisi del petroli arriba a Espanya

1973 ⇒
Inici de la "Crisi
del Petroli"

La **crisi econòmica mundial** va arribar amb força a Espanya a partir de 1975 – 1976 i fou molt intensa en el període 1977 – 1981.

La situació de crisi va forçar el **retorn de molts immigrants**, l'**aturada de les exportacions**, i també una **reducció dels ingressos del turisme**.

La crisi va colpejar especialment els sectors de la **construcció**, la **banca** i la **indústria dels béns d'equip**.

La crisi també va colpejar durament el **poder adquisitiu de les famílies**, per l'extensió de l'atur, la inflació i la caiguda del consum.

L'extensió de la crisi

Adolfo Suárez president de la reunió del Consell de Ministres (maig de 1980).

El **Govern de la UCD** no va saber reaccionar ni prendre mesures eficaces per pal·liar la situació econòmica ni els seus efectes sobre la població. No es va atrevir a repercutir l'augment del preu del cru als consumidors i va intentar assumir-ho des del pressupost, amb la **caiguda de la recaptació d'impostos** als carburants.

La incertesa política va frenar les **inversions interiors i exteriors**; es va produir també una "**fuga de capitals**" i un important índex de frau fiscal.

El Govern tampoc no va iniciar la necessària **reconversió industrial** en els sectors menys competitius del sistema productiu espanyol, ni va adoptar mesures adequades per frenar la **inflació** (que al 1977 va superar el 25% anual).

Els "Pactos de la Moncloa" (octubre de 1977)

Per fer front a la situació, sindicats, patronal i Govern van iniciar una "**via pactista**" per als problemes laborals:

- ✓ Signats al palau de **La Moncloa** (Madrid) entre el **Govern**, **Comissions Obreres**, els principals **partits de l'oposició** (PSOE, PCE, PNB, CiU...) i les **organitzacions empresarials**, i amb el rebuig de la UGT i la CNT.
- ✓ **Acords polítics**: *reconeixement dels drets d'associació, reunió i expressió, prohibició de la tortura, prohibició de la censura prèvia a la premsa, despenalització de l'adulteri ...*
- ✓ **Acords econòmics**: *dret d'associació sindical, límit de l'acomiadament lliure al 5% de la plantilla, contenció salarial, devaluació de la moneda, control del dèficit de l'Estat ...*
- ✓ A més, **REFORMA FISCAL** (creació de l'IRPF) i de la **SEGURETAT SOCIAL** (ampliació de les cobertures socials).

EL TIEMPO EN ESPAÑA.—Tiempo variable, seco, soleado y encimado con ambientes templados y agradables en todo el país. Habrá nevadas aisladas en Galicia, Asturias, zonas de Castilla, Aragón y Cataluña. Temperaturas diurnas en ascenso. Fresco en zonas nevadas de montaña. Parcialmente nuboso en el golfo de Cádiz, Baja Extremadura y valle del Guadalquivir, con vientos débiles sudeste y noreste. ZONA DE MADRID.—Soleado y agradable. Nocturnas suaves y nocturnas.

HEMEROTECA

Si conoce una deficiencia, un problema o un asunto que merezca la atención de sus colaboradores, recorte directamente a este diario. Escriba personalmente o llame al teléfono de Madrid 209 69 70. Esta es su "línea directa" con D16. Todos los días agradeceremos respuestas a sus consultas o publicaciones de sus noticias.

ALEMANIA, 1 DM.; BELGICA, 15 FB.; FRANCIA, 2 FF.; HOLANDA, 1 FL.; SUIZA, 1 FS.

Todos juntos a salvar la crisis

El Congreso ratificó el pacto económico para salvar la economía y consolidar la democracia

El supervasco Letamendía fue el único que votó no

Págs. 5 a 8

Como amigos El ex ministro de Franco Manuel Fraga hizo reír ayer al hasta hace poco exiliado Santiago Carrillo, poco antes de intervenir los dos en el Club Siglo XXI. Los representantes de los extremos de las fuerzas parlamentarias (fascistas y comunistas) parecen cercenarse de los ataques que recíprocamente se dirigieron en la campaña electoral. Fraga presentó a Carrillo en la fuera tribuna de la clase política franquista y ésta aceptó al eurocomunista. Un acto y una imagen más de la reconciliación. Pág. 16-17.

Suárez, misterioso: «Ya se enterarán»

El presidente no suelta prenda, aunque un ministro confirmó ayer los próximos cambios en el Gobierno

Pág. 7

La Policía, en el local de Piñar

La sede de Fuerza Nueva en Madrid fue registrada anoche en busca de armas

Pág. 3

Cádiz: Encerrados mil trabajadores en Astilleros

Exigen la libertad de los 28 detenidos en los graves sucesos del miércoles

Pág. 2

Ayuntamiento de Madrid

Quiere el Metro, pero pagado por el Estado

Pág. 19

Els "Pactos de la Moncloa", signats el 25 d'octubre de 1977, van aconseguir reunir en una mateixa fotografia a **Miquel Roca** (CiU), **Manuel Fraga** (AP), **Adolfo Suárez** (UCD), **Felipe González** (PSOE) i **Santiago Carrillo** (PCE), entre d'altres.

El terrorisme d'extrema esquerra

En aquests primers anys de la Transició, l'acció de diversos **grups armats d'extrema dreta i d'extrema esquerra** i el **perill d'un cop d'Estat** involucionista van crispar l'ambient polític i social del país.

Els **grups armats d'extrema esquerra** van tenir una activitat intensa d'atemptats i segrestos (forces armades, policia, polítics vinculats al règim anterior ...):

Euskadi Ta Askatasuna (Euskadi i Llibertat), reivindicava la creació d'un Estat basc socialista independent. Creada el 1958, el seu primer atemptat mortal fou el 1968.

GRAPO (*Grupos Revolucionarios Antifascistas Primero de Octubre*),

FRAP (*Frente Revolucionario Antifascista y Patriótico*). Organització nascuda a inicis dels 70, de caràcter marxista-leninista, antifranquista i anti-nord-americana. Volia instaurar a Espanya una República socialista.

Terra Lliure tenia l'objectiu de crear un Estat socialista i independent als Països Catalans. Es va crear el 1978 i es va dissoldre l'any 1995.

El terrorisme d'extrema dreta

Entre 1975 i 1985, els grups terroristes armats van causar en el seu conjunt **630 víctimes mortals a Espanya**, i un gran nombre de ferits, segrestos, exteriors i atacs violents.

Aparició de grups “nostàlgics” del franquisme i d'extrema dreta, com el partit polític **Fuerza Nueva** (fundat i liderat per Blas Piñas López l'octubre de 1976), o com el grup terroris **Guerrilleros de Cristo Rey**.

L'ATEMPTAT D'ATOCHA

24 de gener de 1977

3 pistolers vinculats a Fuerza Nueva van assassinar a sang freda **5 advocats laboralistes de CCOO i militants del PCE** al seu despatx del carrer d'Atocha 55. Va haver també 4 ferits. Els assassins foren detinguts i condemnats a penes de presó.

OPERACIÓN GALAXIA

Novembre de 1978

Va ser el nom en clau d'un pla de cop d'Estat (el nom venia de la cafeteria on els militars implicats es reunien). Pretenien ocupar el Palau de la Moncloa i detenir a Suárez, aprofitant un viatge d'Estat del Rei a Mèxic. Hi van estar implicats Tejero i Saenz de Ynestrillas, que després ho estarien al 23F.

ETA

Nascuda el 1958, l'organització **ETA** es va escindir el 1976-77 en **dos corrents o tendències**: el sector més “polític” del més “militar” d'ETA (**ETA-pm** i **ETA-m**).

Al 1978, ETA va participar en el naixement de la coalició política **HB** (*Herri Batasuna*) que va participar de les eleccions.

ETA(m) va optar per **l'acció violenta** com a forma de pressionar l'Estat espanyol, i per mitjà dels seus “comandos bereziak” va escollir com a víctimes principals membres de l'Exèrcit, de la policia i la Guàrdia Civil i del món polític.

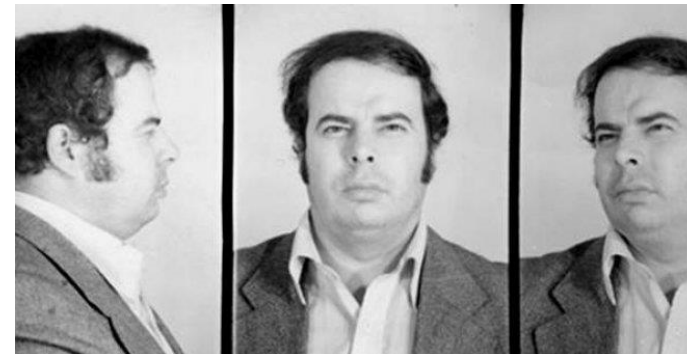
Entre els actes més violents, va destacar durant aquests anys **el segrest i posterior assassinat de l'enginyer José María Ryan**, el 8 de febrer de 1981, que era l'enginyer-cap de la construcció de la central nuclear de Lemóniz a Biscaia.

ETA i els grups anti-ETA

Entre els anys 1975 i 1980 va actuar diversos grups anti-ETA com ara l'**Alianza Apostólica Anticomunista** (coneguda com la "Triple A"), els **Grupos Armados Españoles** (GAE), els **Guerrilleros de Cristo Rey** o el **Batallón Vasco Español**, vinculats a grups d'extrema dreta i amb arrels amb l'anterior dictadura franquista.

Sovint es va vincular també aquests grups amb les **pròpies forces armades espanyoles**, com a grups "parapolicials", o amb la protecció de determinades autoritats des del propi Govern.

"Acoso y derribo de Suárez"

El **Govern de la UCD** es manifestà clarament incapaç d'afrontar la crisi econòmica o d'aturar l'onada terrorista entre 1979 i 1981.

Suárez va perdre el suport de bona part de l'**Exèrcit**, sobre tot a causa de la pressió patida pels atemptats terroristes entre els seus membres.

Fracàs de la política autonòmica. La UCD era contrària a la plena autonomia d'Andalusia i de la Comunitat Valenciana. A més, no va poder impedir el triomf electoral de **PNB a Euskadi** i de **CiU a Catalunya**.

La dimissió de Suárez

L'oposició del **PSOE** al Parlament s'endurí i va provocar fortes divisions en el sí de la UCD i els seus "barons" (els líders territorials i alts càrrecs del partit)

Forta **crisi de lideratge d'Adolfo Suárez** en el seu propi partit i **manca de suports** al Govern en el Parlament.

Incapaç de suportar la pressió, **el president Suárez** va presentar la dimissió el 29 de gener de 1981.
(també com a president de la UCD).

La tarda del dia 29 de gener de 1981, Suárez va sortir en directe per TVE anunciant oficialment la seva dimissió

La (fallida) investidura de Calvo Sotelo

Es va designar al Vicepresident **Leopoldo Calvo Sotelo** com a **candidat a la Presidència** fins a les properes eleccions, però calia obtenir l'aval parlamentari per a la investidura.

La UCD no tenia majoria parlamentària, i per tant **la investidura de Calvo Sotelo** no va obtenir suficients suports a la sessió del dia 20 de febrer. Es va convocar una nova sessió per al dia 23.

Durant la sessió, a les 18:22 h, van entrar a l'hemicicle un grup de guàrdies civils comandats pel **Tinent Coronel Antonio Tejero**, que va mantenir segrestats i incomunicats al Govern i als diputats dins de l'edifici. Es tractava d'un nou **intent de cop d'Estat** contra el procés democratitzador.

EI 23F

El 23F

El Capità General de València, **Jaime Milans del Bosch**, proclamà l'estat d'excepció i va treure les tropes pels carrers de València. Altres capitànies generals es van mantenir a l'expectativa. A Madrid els colpistes van intentar prendre, sense èxit, les instal·lacions de **RTVE** i de les principals ràdios de la capital.

Durant tota la nit es van viure moments d'extrema tensió dins del Congrés. Mentrestant, un **càmera de TVE** aconseguia gravar tots els fets des de l'interior de l'hemicicle sense ser descobert.

Amb tots els ministres i diputats segrestats a l'interior del Congrés, es va formar un **Govern d'emergència** amb els "números dos" de cada ministeri a les 21.00 h. Es va establir un centre d'operacions del govern amb la Guàrdia Civil i la Policia Nacional al proper **Hotel Palace**.

Durant la nit del 23 al 24 de febrer, a les 01:14 h, el **Rei desautoritzà l'intent colpista en un missatge televisat** i va obtenir la fidelitat de la resta dels capitans generals. A les cinc del matí Milans de Bosch donava l'operació per fracassada.

El 23F

Durant la nit del 23 al 24 de febrer, a les 01:14 h, **el Rei desautoritzà l'intent colpista en un missatge televisat** i va obtenir la fidelitat de la resta dels capitans generals regionals. A les cinc del matí Milans de Bosch donava l'operació per fracassada.

Tejero es va rendir el migdia del dia 24 i els seus homes van sortir del recinte per una finestra. Foren detinguts i conduïts a una caserna militar per a la seva reclusió.

Dos dies després, el 25 de febrer, *Leopoldo Calvo Sotelo* fou nomenat nou **President del Govern** amb una àmplia majoria parlamentària de vots. Va ocupar la Presidència fins al desembre de 1982.